

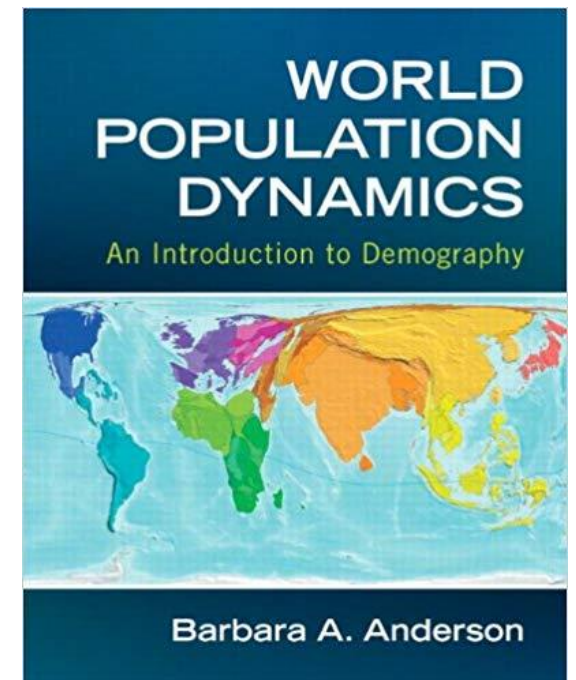
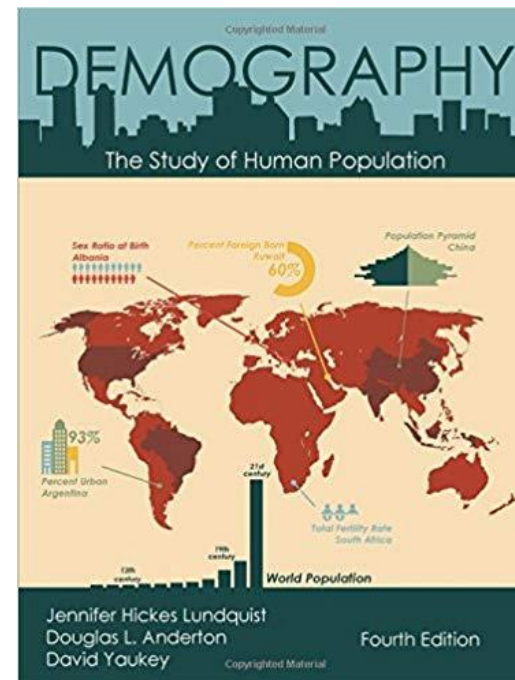
Demografia

A demográfia fogalma, célja:

Az emberi csoportok (populációk) **összetételét** és a **népesedési, magatartási folyamatokat** tanulmányozó demográfia elnevezése a *démosz* (nép) és a *gráfia* (leírás) összetételéből ered.

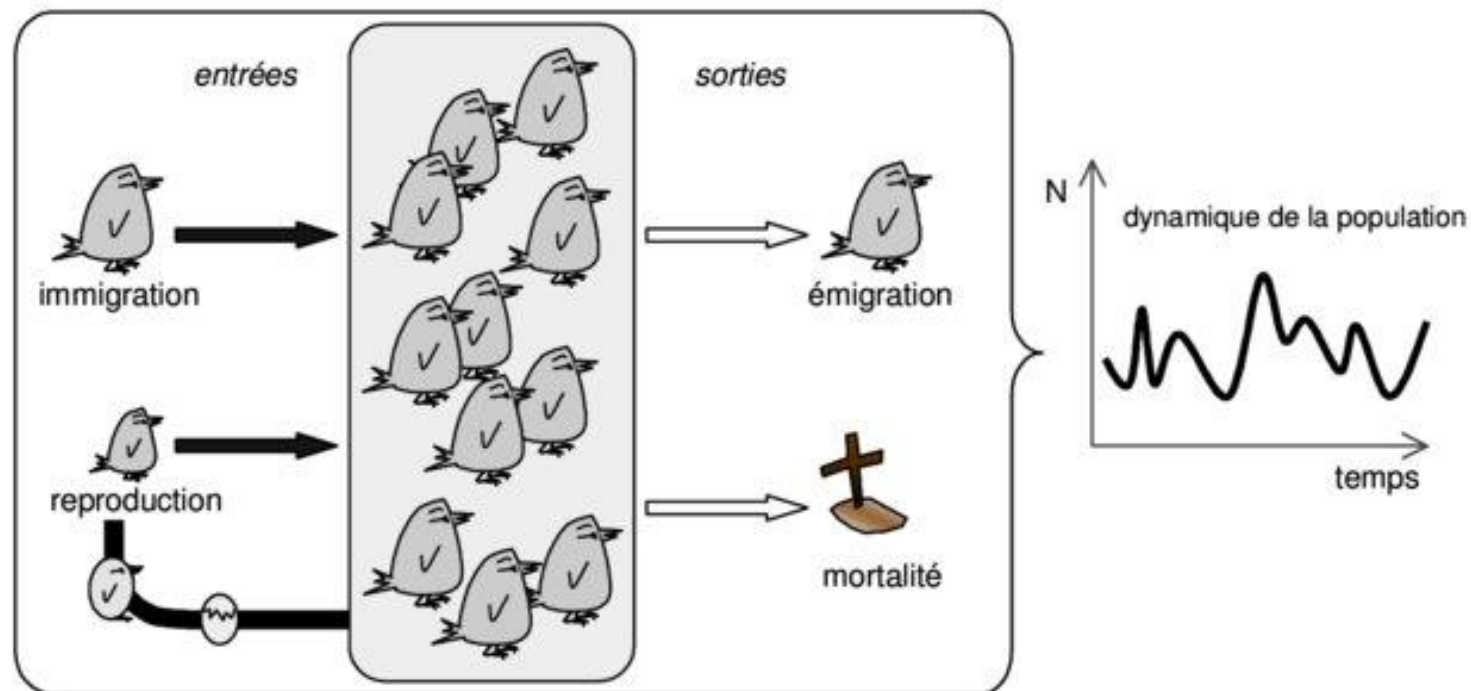
A demográfia – magyar szóval **népességtudomány** – egy adott népesség nagyságával, összetételével, változásával foglalkozó tudomány.

A **demográfia célja** a vizsgált népesség leírásán túl a népességben bekövetkező változások okainak feltárása és a jövőben várható folyamatok előreszámítása is.

A demográfia tárgya:

A demográfia elsődleges tárgya a **termékenység (fertilitás)**, **halandóság (mortalitás)**, **nemzetközi migráció (emigráció, immigráció)**, **belföldi vándorlás** jelenségek vizsgálata, illetve azok az **életesemények** (például házasságkötések, partnerkapcsolatok felbomlása), amelyek az adott népesség belső szerkezetének meghatározása szempontjából fontosak. Az utóbbi években egyre inkább terjedő, nem területi, hanem **etnikai közösségekre** fókuszáló vizsgálatok újabb témakörökkel bővítették a demográfiát (nemzetiség stb.)

A demográfia ágai:

Népesedésszatisztika

A statikus és dinamikus népességi jelenségek megfigyelésével (számbavételével, feldolgozásával) és elemzésével foglalkozik

Népesedéselmélet

Okokat, következményeket, népességfejlődés ált. tendenciáit, törvényszerűségeit vizsgálja

Népesedéspolitika

A népesedéselmélet gyakorlati megvalósításával foglalkozik

CSALÁD-, IFJÚSÁG- ÉS
NÉPESEDÉSPOLITIKAI INTÉZET

A demográfiai adatok forrásai:

Népszámlálás (cenzus)

Olyan teljes körű – tehát az adott területen élő összes személyre vonatkozóan adatokat gyűjtő – lakosság-összeírások, amelyek egyéni szinten gyűjtenek adatokat az adott népességről.

Népmozgalmi események (regiszter)

Közvetlen vagy közvetett módon különféle népmozgalmi eseményekhez (például elveszületés, házasságkötés) kapcsolódó adminisztratív regiszterek, vagyis teljes körű, kötelező adatszolgáltatáson alapuló nyilvántartások jelentik.

Kérdőíves adatgyűjtések

Reprezentatív(?) - a lakosságnak csak egy kisebb, kiválasztott csoportját kérdezik meg. Ez a csoport sok esetben a teljes társadalom kicsinyített képét tükrözi.

A népesség állapotai jellemzői:

Nemek szerinti megoszlás

A férfiak és nők össznépességhez viszonyított aránya. A nemzetközi gyakorlatban a férfiak számának a nők számához viszonyított mutatója, az úgynevezett **maszkulin arány** használatos, amelyet ezrelékben fejezünk ki (ezer nőre jutó férfiak száma).

A magyar népszámlálási és népmozgalmi gyakorlatban viszont a **feminin arányt** használjuk, ami az ezer férfira jutó nők számát jelenti. A nemi arány értéke 1000 körül mozog. Maszkulin aránnyal számolva, ha a mutató értéke ennél magasabb, akkor **férfitöbbletről**, ha pedig alacsonyabb, **nőtöbbletről** beszélünk.

$$\frac{\text{A férfiak száma}}{\text{A népesség lélekszáma}} \times 100 = \frac{4\,718\,479}{9\,937\,628} \times 100 = 47,51$$

Magyarországon 2011-ben, a legutóbbi népszámlálás időpontjában a férfiak teljes népességen belüli aránya 47,5 százalék volt.

$$\frac{\text{A férfiak száma}}{\text{A nők száma}} \times 1\,000 = \frac{4\,718\,479}{5\,219\,149} \times 1\,000 = 904,1$$

Magyarországon 2011-ben az ezer nőre jutó férfiak száma 904,1, az ezer férfira jutó nők száma pedig 1106 volt.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a nemek aránya a 43. életévben egyenlítődik ki, az ennél magasabb életkorú lakosság körében már „nőtöbblet” van.

A népesség állapoti jellemzői:

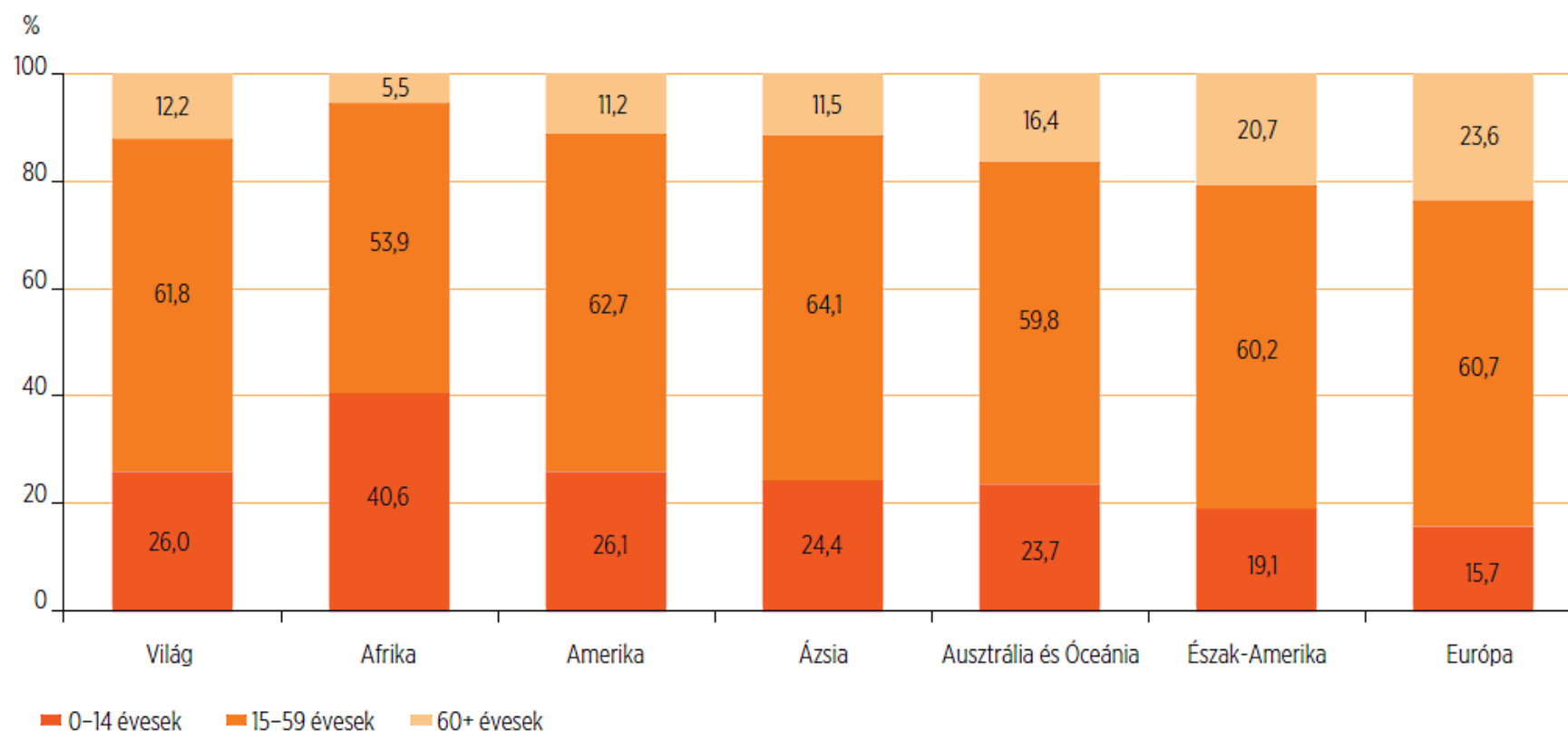
Korösszetétel

Az emberi életkorokat leggyakrabban biológiai alapon osztják fel: **gyermek-, felnőtt- és időskorra**.

Az ENSZ legtöbbször használt csoportosítása szerint a gyermekkor a serdülés koráig tart, a statisztikákban a **0–14 éves** korúak tartoznak ide. A gyermekkort a felnőttkor követi **15–59 éves** korig, majd az öregkor (**60 évesek és idősebb korúak**). A felnőttkort két további csoportra szoktuk bontani: **15–39 évig** a fiatalabb felnőtt korúak és **40–59 évig** az idősebb felnőtt korúak csoportjára.

Ezzel szemben az Európai Unió és az Európa Tanács általában a **65 éves kornál** húzza meg az időskor alsó határát, hiszen a legfejlettebb országokban a hivatalos nyugdíjkorhatár jelenleg 65 év körül van.

Ábra: A Föld lakosságának és az egyes kontinensek lakóinak korösszetétele főbb korcsoportok szerint, 2015

Forrás: UN Population Division. World Population Prospects: The 2012 Revision. <http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>

Míg jelenleg a világ lakosságának kevesebb mint nyolcada tartozik a 60 éves vagy idősebb korcsoportba, Európán belül csaknem minden negyedik polgár elmúlt már hatvan éves.

A népesség állapoti jellemzői:

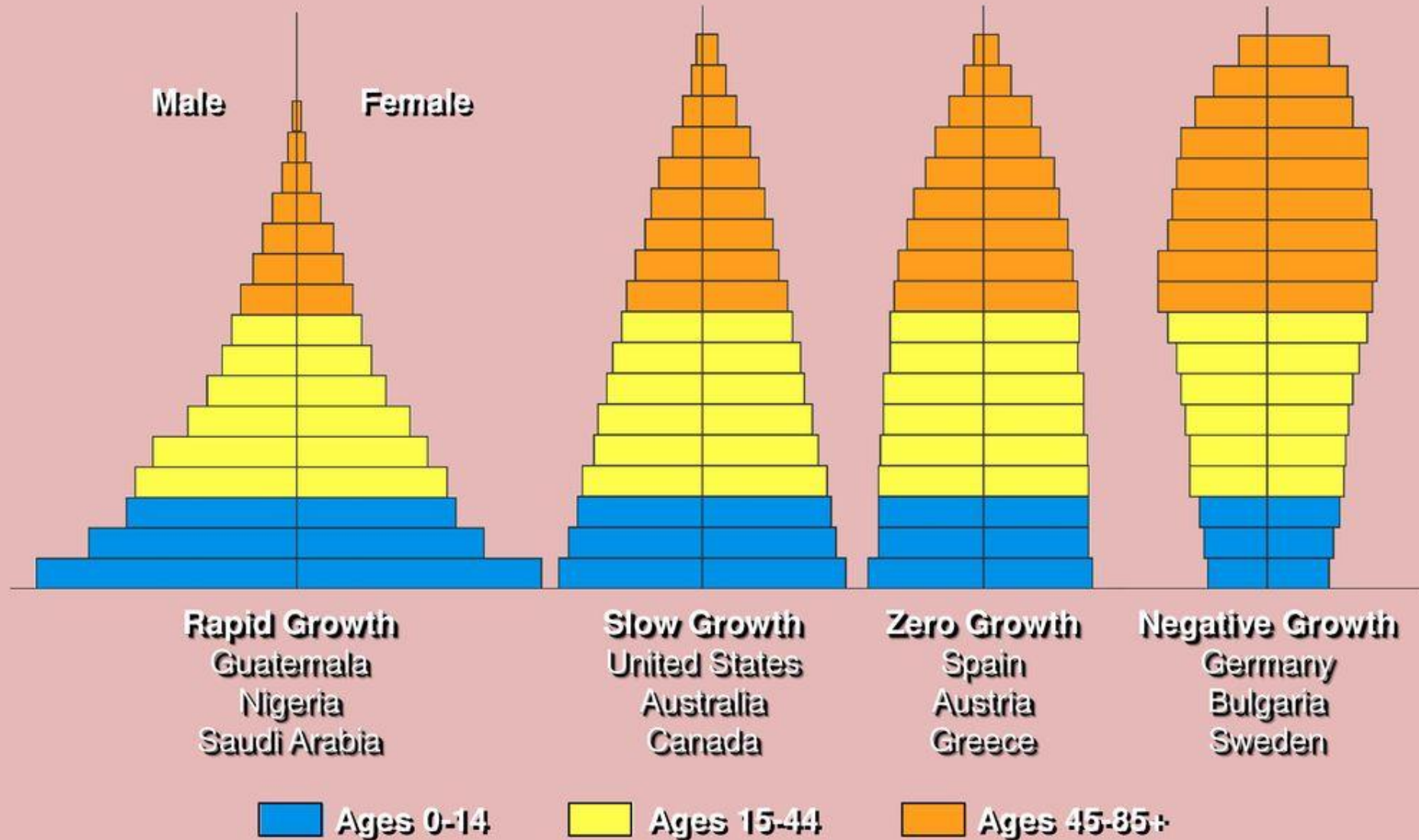
Korfa

A korfa a **népesség nemenkénti koreloszlását** ábrázoló szalagdiagram. A grafikon bal oldalán a férfiak, jobb oldalán a nők számának (vagy százalékos eloszlásának) megfelelő hosszúságú vízszintes sávok mutatják az adott életkorú népesség számát (vagy százalékos eloszlását), általában korévenként. A korfán alul helyezkednek el a legfiatalabb, majd felfelé haladva az egyre idősebb korosztályok.

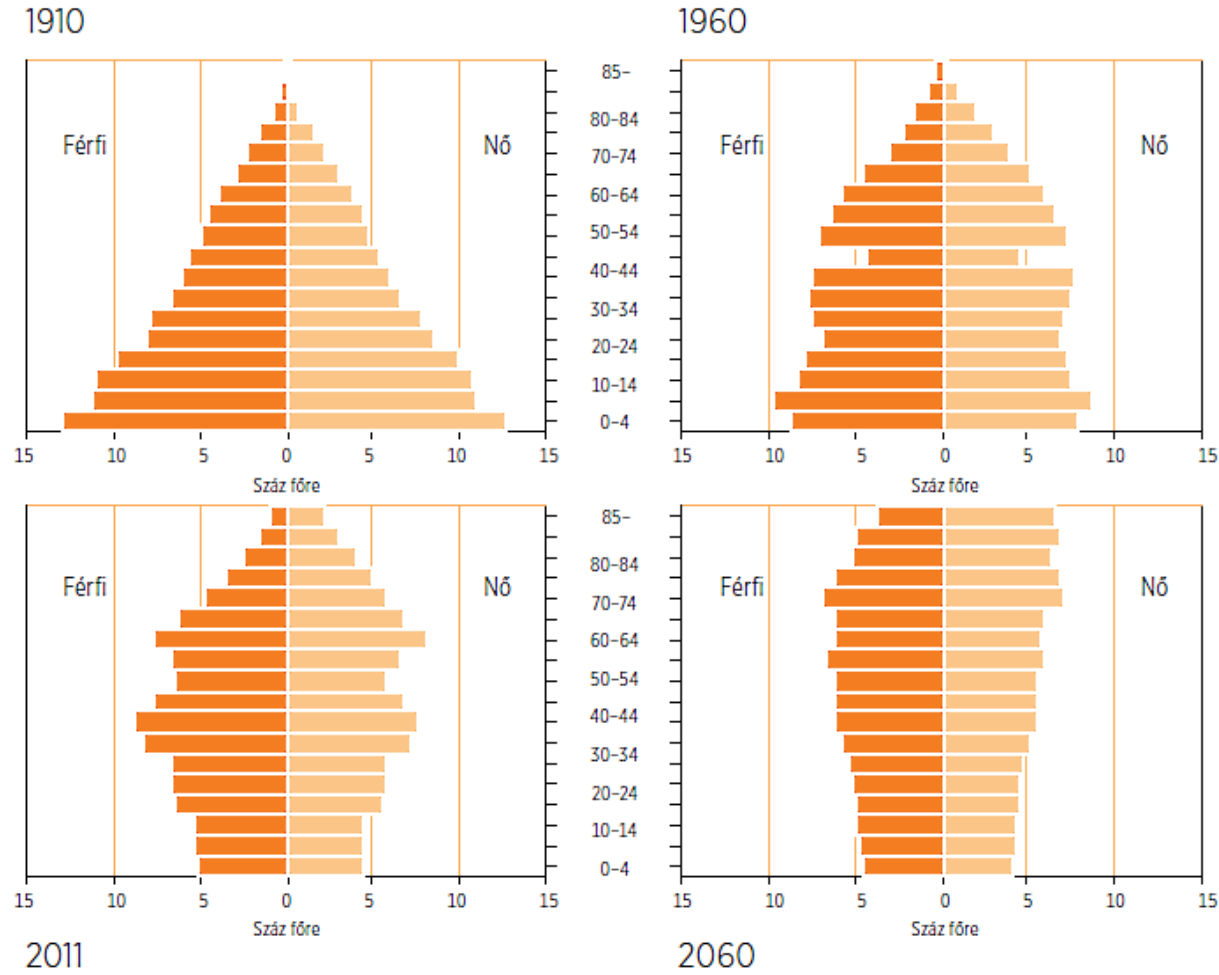
Aszerint, hogy az adott korfa mögött milyen népesedési folyamatok húzódnak meg, a korfa három alaptípusát különböztethetjük meg:

1. **piramis alakú korfa**, a növekedő népességek sajátossága, jellemzően a fejlődő országok tartoznak ide;
2. **harang alakú korfa**, a stagnáló (öregedő) népesség sajátossága, amelyet az idősebb emberek számának viszonylagos emelkedése jellemez;
3. **urna vagy hagyma alakú korfa**, a fogyó (csökkenő), alacsony gyermekszámú népesség jellemzője.

Population Age Structure

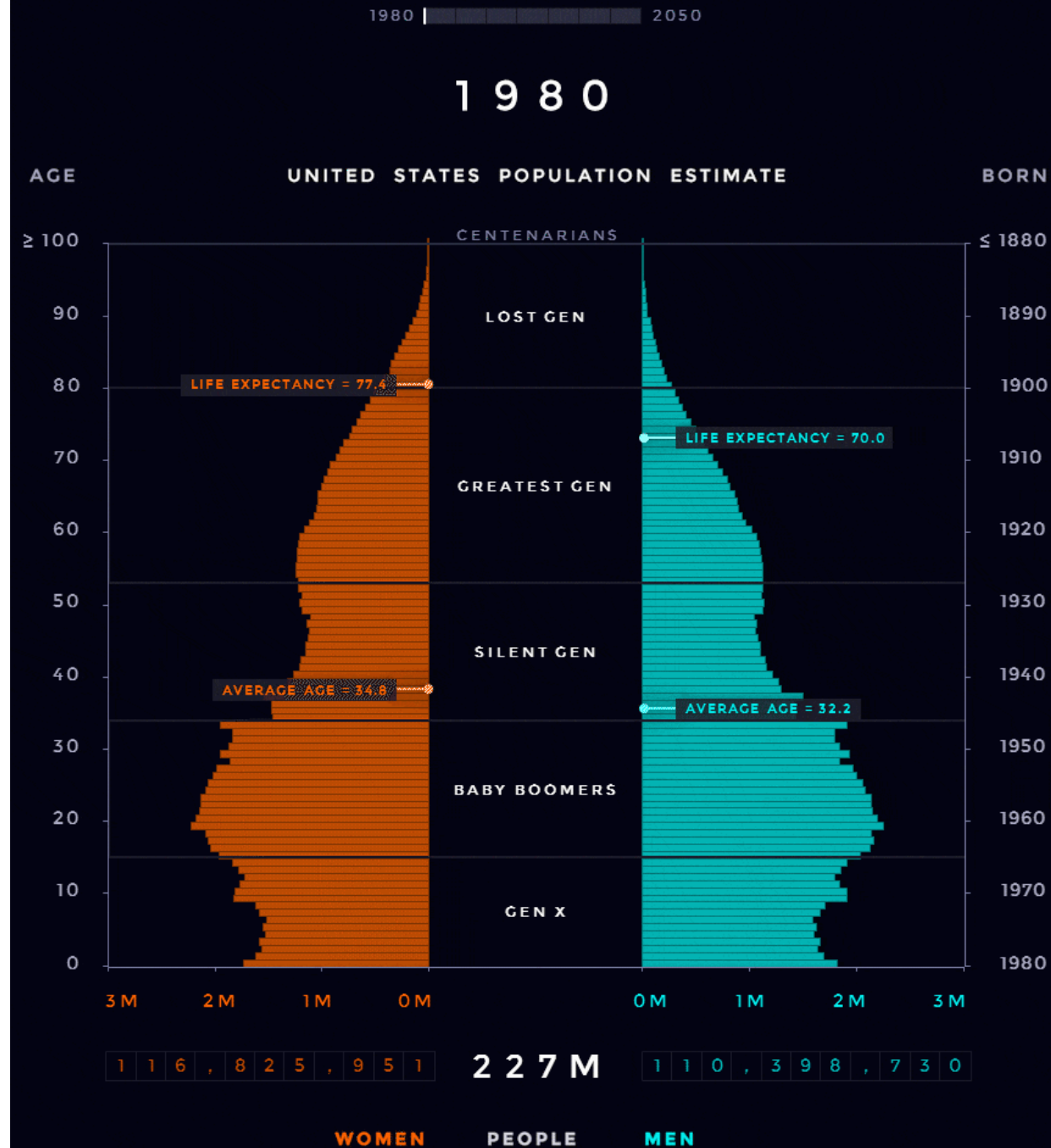

Ábra: Magyarország népessége korösszetételének változása, 1910–2060

Az ábrán Magyarország népessége korösszetételének változásait tanulmányozhatjuk az 1910., 1960., 2011. év és a 2060. évre vonatkozó népesség-előreszámítás adatai alapján.

Az 1960-as helyzetet bemutató korfán jól látható az első világháború hatására „hiányzó” korcsoport.

A népesség állapoti jellemzői:

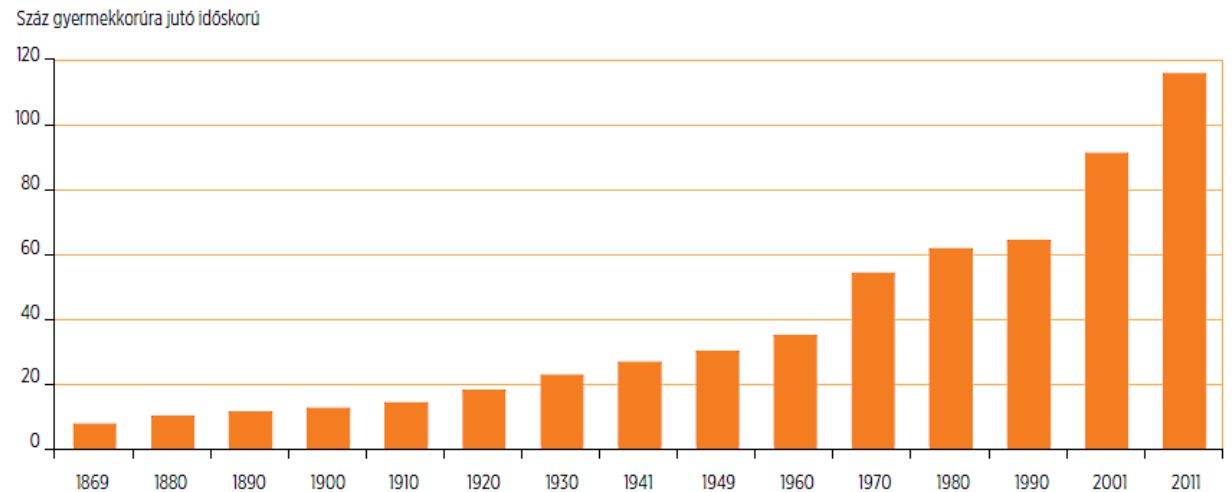
Öregedési index

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az **öregedési index**, amely egyben a jövőbeni tendenciákat vetíti előre. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja.

$$\frac{\text{65 évesek és idősebbek száma}}{\text{0-14 évesek száma}} \times 100 = \frac{1\,677\,120}{1\,444\,659} \times 100 = 115,8$$

Ábra: Az öregedési index alakulása Magyarországon, 1869–2011

Az öregedési index Magyarországon 2011-ben 116, tehát száz gyermekre és fiatal-korúra nagyjából 116 időskorú jut. A mutató értéke 1990-ben még 64,5 százalék volt. Demográfiai történelmünk során az időskorúak száma és aránya először 2005-ben haladta meg a gyermekkorúakét. 2014. január 1-jén 122 időskorú lakos jutott száz gyermekkorúra.

A népesség állapoti jellemzői:

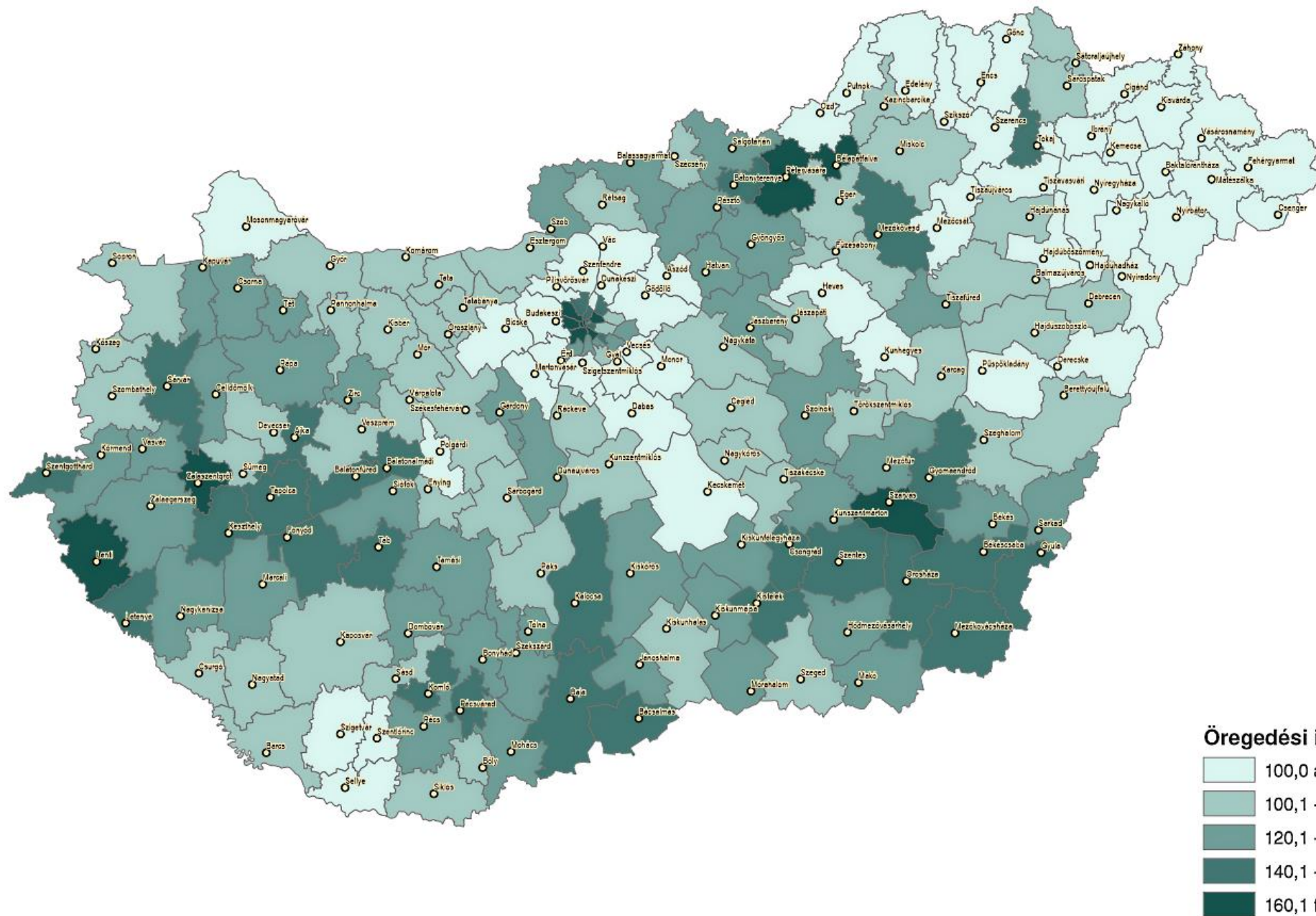
Függőségi ráta

A népesség öregedésének mérésére alkalmazott másik jelzőszám az **időskori függőségi ráta**, amely az aktív korú (15–64 évesek) népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. Mivel ez a mutató a gyermekkorúak számát és arányát nem veszi figyelembe, az öregedés aktuális állapotát jelzi.

$$\frac{\text{65 évesek és idősebbek száma}}{\text{15–64 évesek száma}} \times 100 = \frac{1\,677\,120}{6\,812\,849} \times 100 = 24,6$$

A függőségi ráta értéke Magyarországon 2011-ben 25, tehát 100 aktív korúra nagyjából 25 időskorú (25 százalék) jut. A mutató értéke 1990-ben még 20 százalék volt, 2000-ben pedig 21,4 százalék. Ez jelenleg az Európai Unió átlagnál mintegy 2 százalékkal alacsonyabb érték.

A járásek öregedési indexe 2010

What is the share of the elderly (65 or over) among the total population?

 [FURTHER INFORMATION](#)

 EU-28
19.2 %

2016 1996 1976

Click to choose a country

Austria	Belgium
Bulgaria	Croatia
Cyprus	Czech Republic
Denmark	Estonia
Finland	France
Germany	Greece
Hungary	Ireland
Italy	Latvia
Lithuania	Luxembourg
Malta	Netherlands
Poland	Portugal
Romania	Slovakia
Slovenia	Spain
Sweden	United Kingdom
Iceland	Liechtenstein
Norway	Switzerland

 share

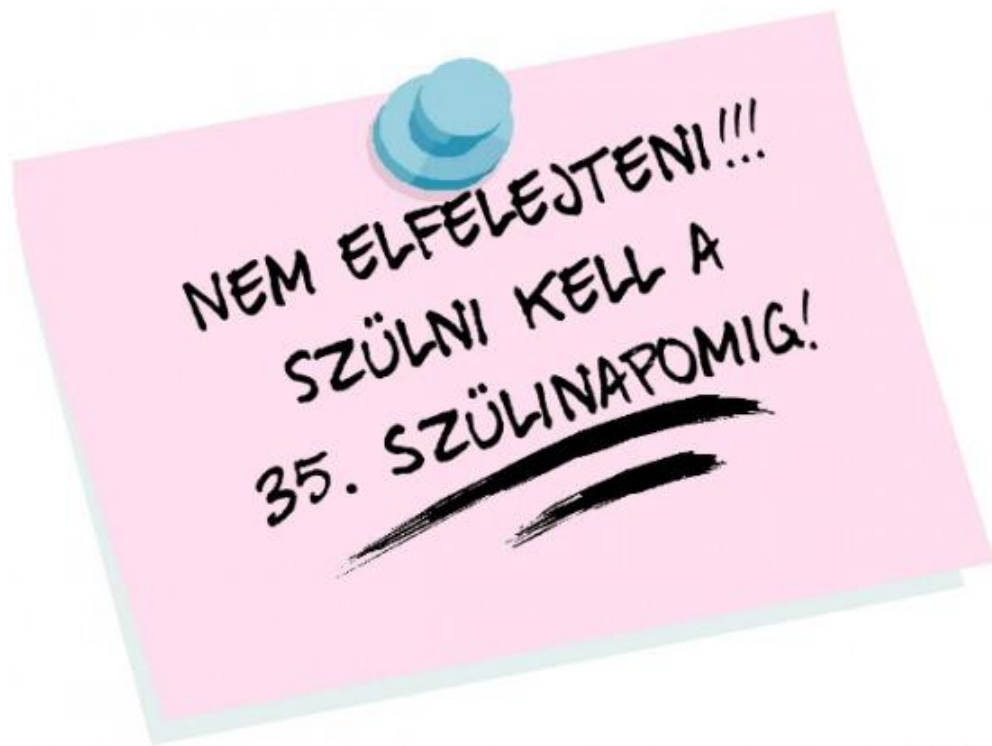
eurostat

PREVIOUS PAGE
←

NEXT PAGE
→

Termékenység:

A születések vizsgálatánál használjuk a **termékenység (fertilitás)** fogalmát, amely demográfiai értelemben az utódok nemzésére és világra hozatalára irányuló képességet és készséget jelenti, szorosabb értelemben **a szülőképes korban levő női népességre jutó élveszületések számát.**

Termékenység:

(Nyers) élveszületési arányszám

Az **élveszületési arányszám**, más néven nyers élveszületési arányszám az ezer főre jutó élveszületések számát mutatja egy adott évben. Ez a mutató is – ahogy a legtöbb, egy bizonyos évre vonatkozó demográfiai mutató – az évközepi népességgel számol, amely **az év eleji és az év végi** (gyakorlatban a következő év január 1-jei) **népességszám átlaga**.

$$\frac{\text{Az adott évi élveszületések száma}}{\text{Évközepi népesség}} \times 1\,000 = \frac{90\,269}{9\,920\,361,5} \times 1\,000 = 9,1$$

Magyarországon 2012-ben a nyers élveszületési arány 9,1 ezrelék volt, vagyis ebben az évben 9,1 születés jutott ezer főre.

Termékenység:

Általános termékenységi arányszám

Az általános termékenységi arányszám a 15–49 éves nőkre jutó élveszületések számát mutatja az adott évben.

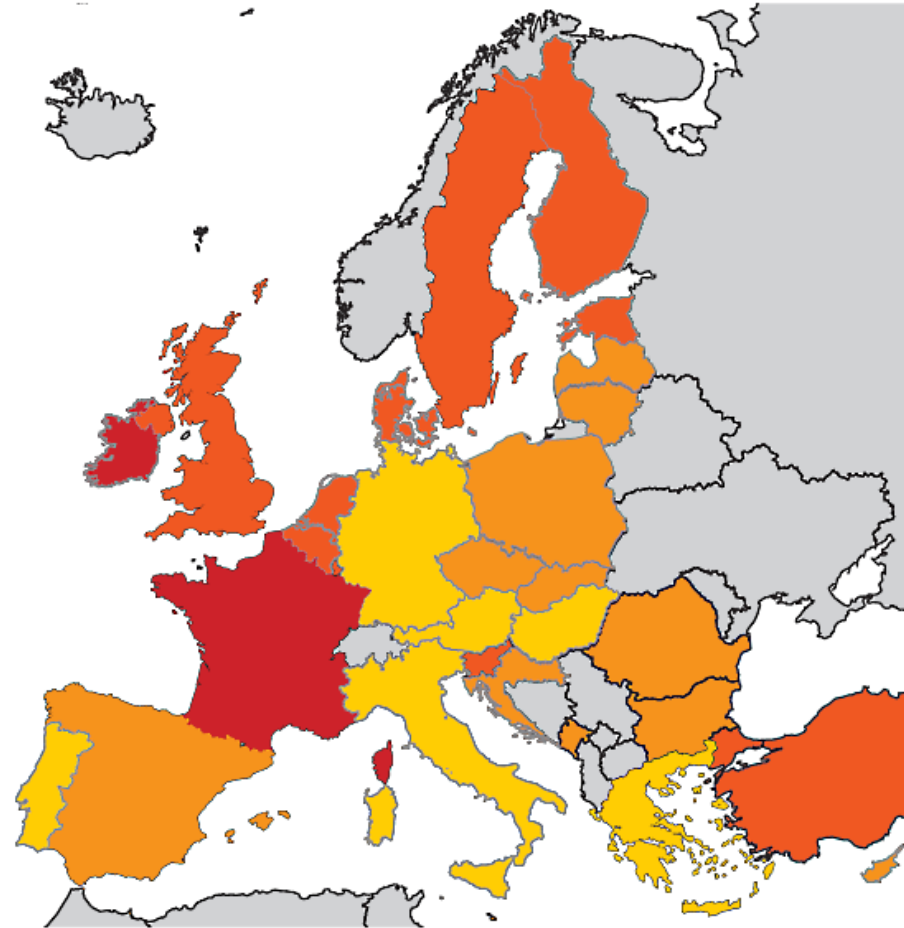
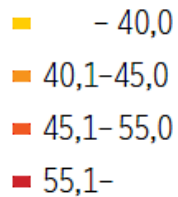
A fogalmat ezrelékben szokás megadni. Egy kicsit pontosabb képet mutat a termékenységről, mint az élveszületési arányszám, az általános termékenységi arányszám ugyanis az ún. kockázati népességet használja a mutató nevezőjében. A kockázat ebben az esetben a szülés, a kockázatnak kitett népesség pedig a termékeny életszakban levő nőket jelenti, akiket általában a 15–49 éves korúakkal szoktak azonosítani.

$$\frac{\text{Az adott élveszületések száma}}{\text{15–49 éves női évközepi népesség}} \times 1\,000 = \frac{88\,689}{2\,318\,734} \times 1\,000 = 38,2$$

Magyarországon 2013-ban az általános termékenységi arányszám 38,2 ezrelék volt, vagyis ezer megfelelő korú nőre 38,2 élveszületés jutott.

Térkép: Az általános termékenységi arányszám az Európai Unió tagállamaiban, 2012

Portugália	36,3
Németország	37,1
Magyarország	38,7
Görögország	39,2
Ausztria	39,3
Olaszország	39,6
Spanyolország	40,2
Szlovákia	40,7
Lettország	41,8
Lengyelország	41,8
Bulgária	42,2
Románia	42,7
Málta	43,0
Litvánia	43,0
Ciprus	43,1
Horvátország	43,4
Cseh Köztársaság	43,7
Luxemburg	45,6
Dánia	45,9
Hollandia	46,1
Észtország	46,3
Szlovénia	46,7
Belgium	50,6
Finnország	51,1
Svédország	53,0
Egyesült Királyság	54,0
Franciaország	55,9
Írország	62,7

Forrás: Eurostat.

Termékenység:

Korspecifikus termékenységi arányszám

A termékenység kiszámítható **bizonyos korú nőkre** is annak érdekében, hogy a **gyermekvállalási magatartás életkor szerinti** változását leírjuk vagy időben összehasonlítsuk. A fogalmat ezrelékben szokás megadni. A viszonyítási alap ilyenkor az anya életkorával azonos korú vagy korcsoportú népesség évközepi száma.

$$\frac{\text{Az adott évi 20-24 éves nőkre jutó élveszületések száma}}{\text{20-24 éves női évközepi népesség}} \times 1\,000 = \frac{12\,798}{305\,700} \times 1\,000 = 41,9$$

Magyarországon 2013-ban a 20-24 évesek korspecifikus termékenységi arányszáma 41,9 ezrelék volt, vagyis ezer 20-24 éves nőre majdnem 42 élveszületés jutott. A 30-34 évesek körében ugyanez az érték 80,1 ezrelék volt, tehát csaknem a duplája.

Termékenység:

Teljes termékenységi arányszám

A **teljes termékenységi arányszám** az egyik leggyakrabban használt termékenység mutató. Azt mutatja meg, hogy **ha az adott év termékenységi adatai állandósulnának, akkor egy nő élete folyamán átlagosan hány gyermeknek adna életet.** A keresztmetszeti adatokat kivetítve megnézzük, hogy amennyiben egy nő életútja során olyan eséllyel vállalna gyermeket, mint ami az adott időszakban termékeny életkorban lévő nők gyermekvállalási hajlandóságát jellemzi, akkor összesen hány gyermeke születne.

Franciaország a 2 feletti teljes termékenységi arányszámmal európai összehasonlításban az egyik legmagasabb termékenységű ország. A teljes termékenységi arányszám a legtöbb fejlett országban 2 alatti, Magyarországon 2011-ben 1,24; 2014-ben 1,41 volt.

Számítási példa: teljes termékenységi arányszám Franciaországban, 2011

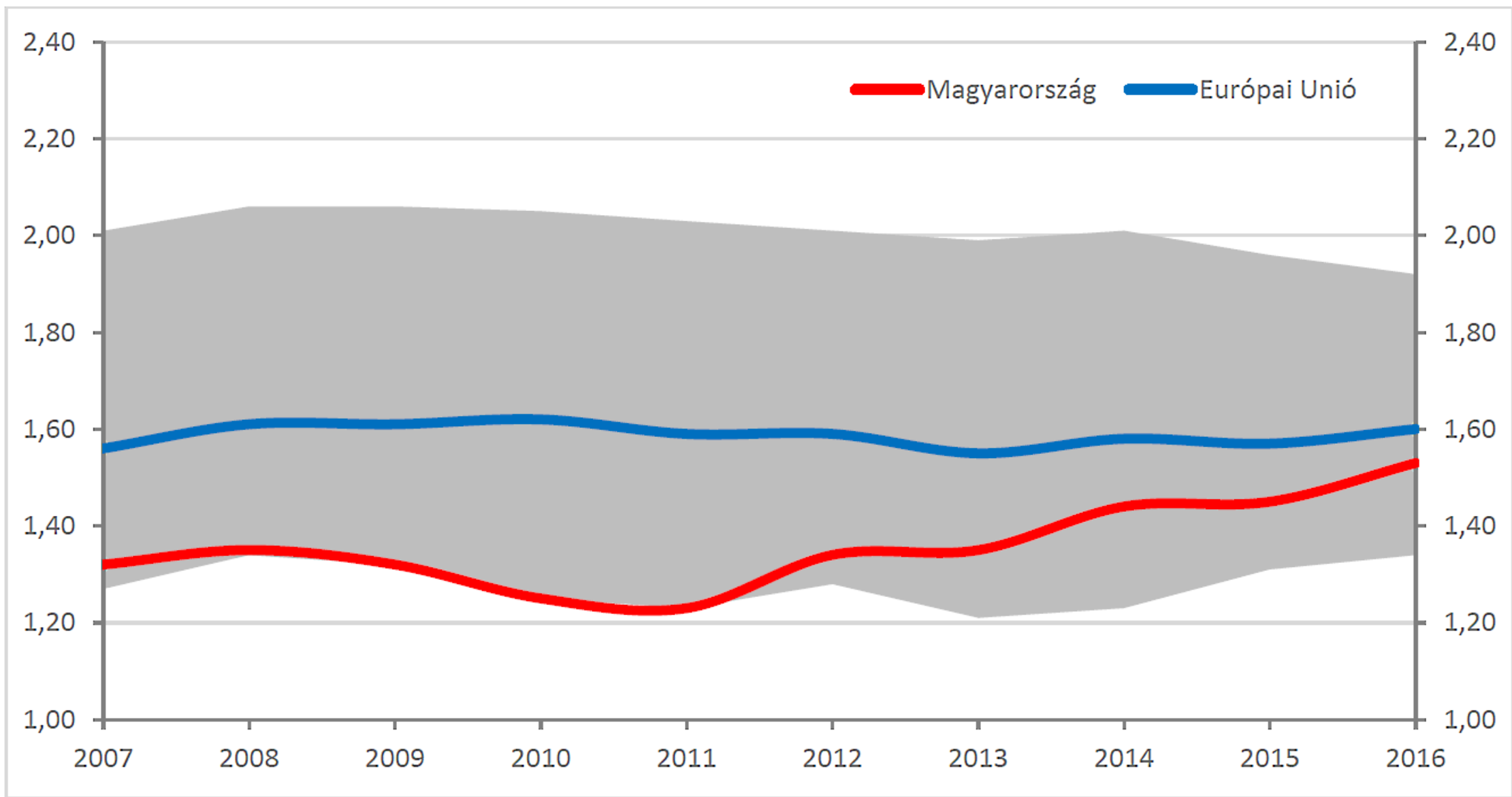
Női korcsoportok	(1) Női évközepi népesség	(2) Adott évi elveszületések száma	(3) Termékenységi arányszám (2)/(1)
15–19	1 949 853	20 660	0,011
20–24	1 992 745	121 171	0,061
25–29	2 012 309	266 109	0,132
30–34	2 040 492	257 488	0,126
35–39	2 189 838	127 319	0,058
40–44	2 275 497	29 641	0,013
45–49	2 306 042	1 568	0,001
			A 3. oszlop összege = 0,402
TTA = $0,402 \times 5 = 2,008$			

Forrás: Eurostat.

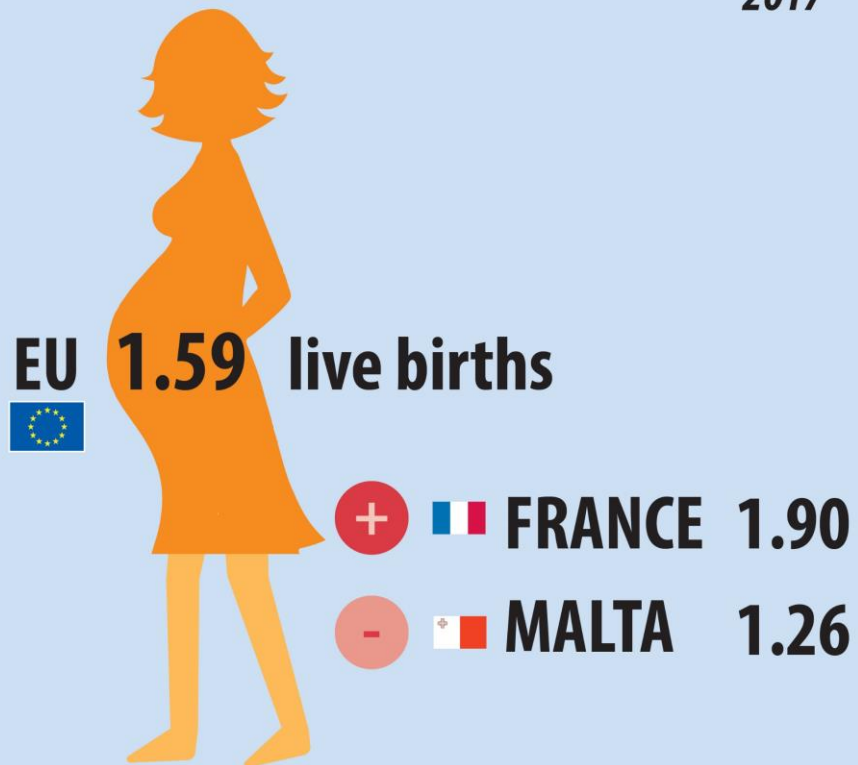
A teljes termékenységi arányszám Franciaországban, 2011-ben 2,008 volt.

A harmadik oszlop összegének 5-tel való szorzására azért van szükség, mert a gyermek-vállalás esélyét vagy kockázatát öt korévre vonatkozóan adtuk meg minden korcsoportban.

3. ábra: A teljes termékenységi arányszám változása 2007 és 2016 között. A szürke sáv a 28 uniós tagállam legmagasabb és legalacsonyabb arányszámát mutatja ebben az időszakban. (az adatok forrása: Eurostat)

Number of children per woman 2017

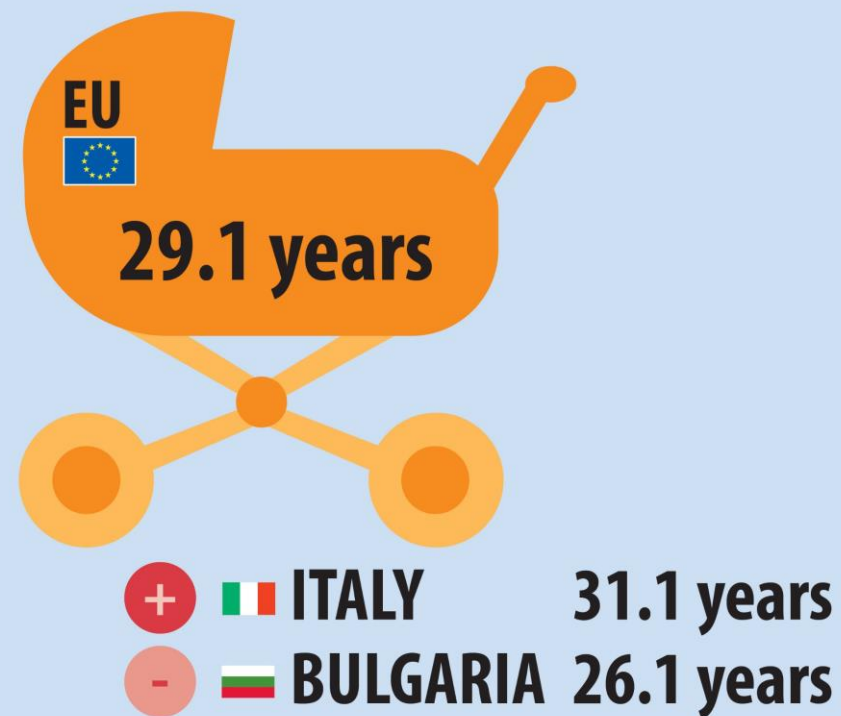

#EUWomen

eurostat

Magyarországon: 1.54

Mean age of women at birth of first child 2017

#EUWomen

eurostat

Magyarországon: 28

Halandóság:

Egy adott populációban megfigyelhető **halálozások gyakoriságára** vonatkozó statisztika. A különböző társadalmi csoportokra számított halálozási mutatók szoros kapcsolatban állnak az adott népesség fejlettségével, életszínvonalával és egyenlőtlenségi viszonyaival. A haláloki osztályozás a morbiditási mutatószámok számításánál is alkalmazott kódrendszer alapján történik.

Halandóság:

(Nyers) halálozási arányszám

Halálozási arányszám (magyarul még a halálozási ráta kifejezés is használatos) alatt a legtöbbször a nyers halálozási arányszámot értjük. A hivatalos meghatározás szerint a nyers halálozási arányszám a **halálozások ezer lakosra jutó száma az évközepi népességre számítva**. A mutató különösen érzékeny a teljes népesség korösszetételére. Ebből adódóan országok közötti összehasonlításra csak korlátozott mértékben alkalmas.

$$\frac{\text{Meghaltak száma}}{\text{Teljes népesség száma}} \times \text{KONSTANS} = \frac{126\,788}{9\,893\,082} \times 1\,000 = 12,8$$

Magyarországon 2013-ban a nyers halálozási arányszám ezer főre vetítve 12,8 volt.

Halandóság:

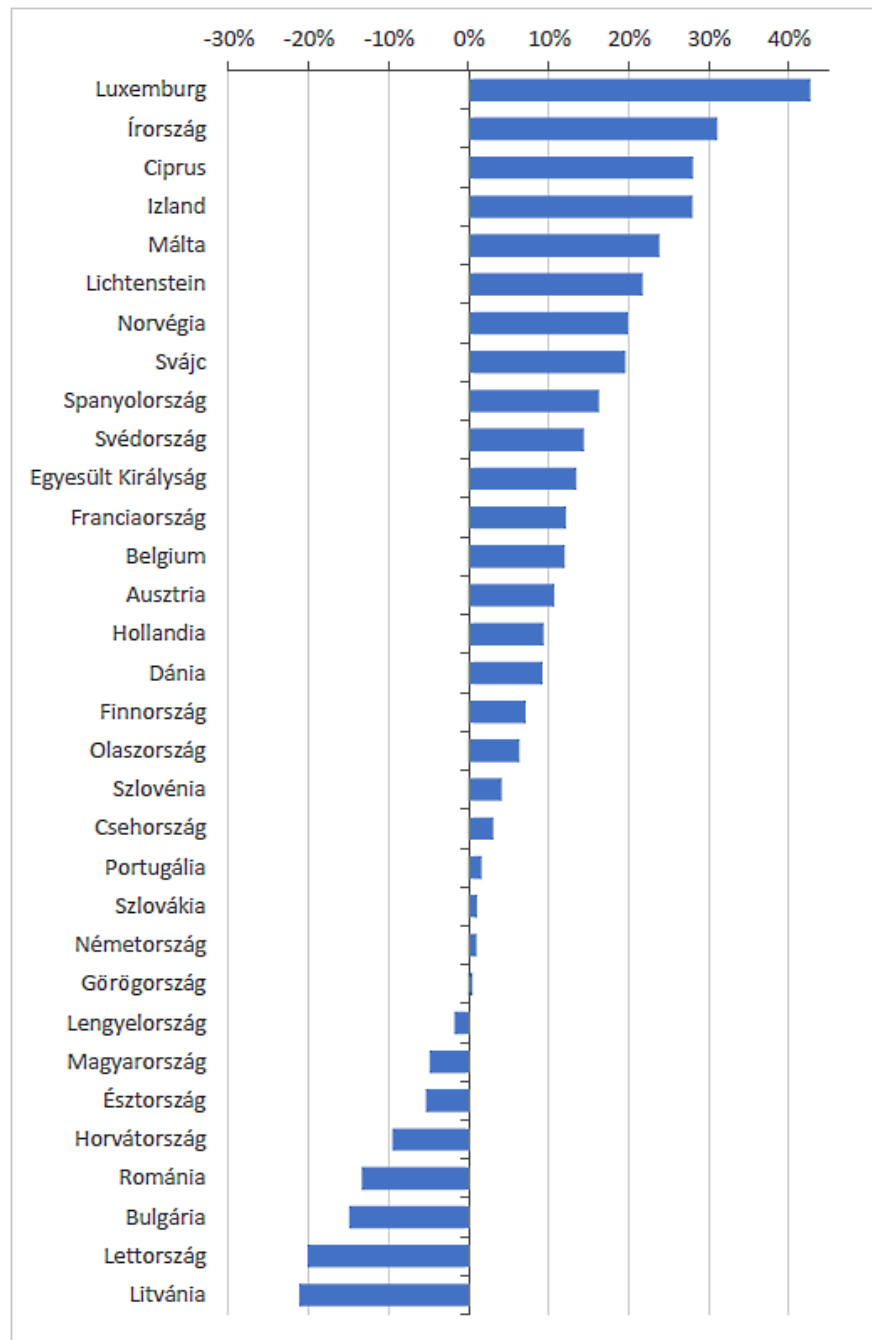
Korspecifikus halálozási arányszám

A **korspecifikus halálozási arányszám** a korcsoportok szerinti halálozások ezer megfelelő korú népességre jutó száma, évközepi népességre számítva. A korspecifikus halálozási ráta a **különböző korúak halálozási arányainak összehasonlítására alkalmas** mutató. Mivel a halálozás nemenként különbözik, a korspecifikus halálozási arányszámokat a férfiakra és a nőkre általában külön-külön készítik el és publikálják.

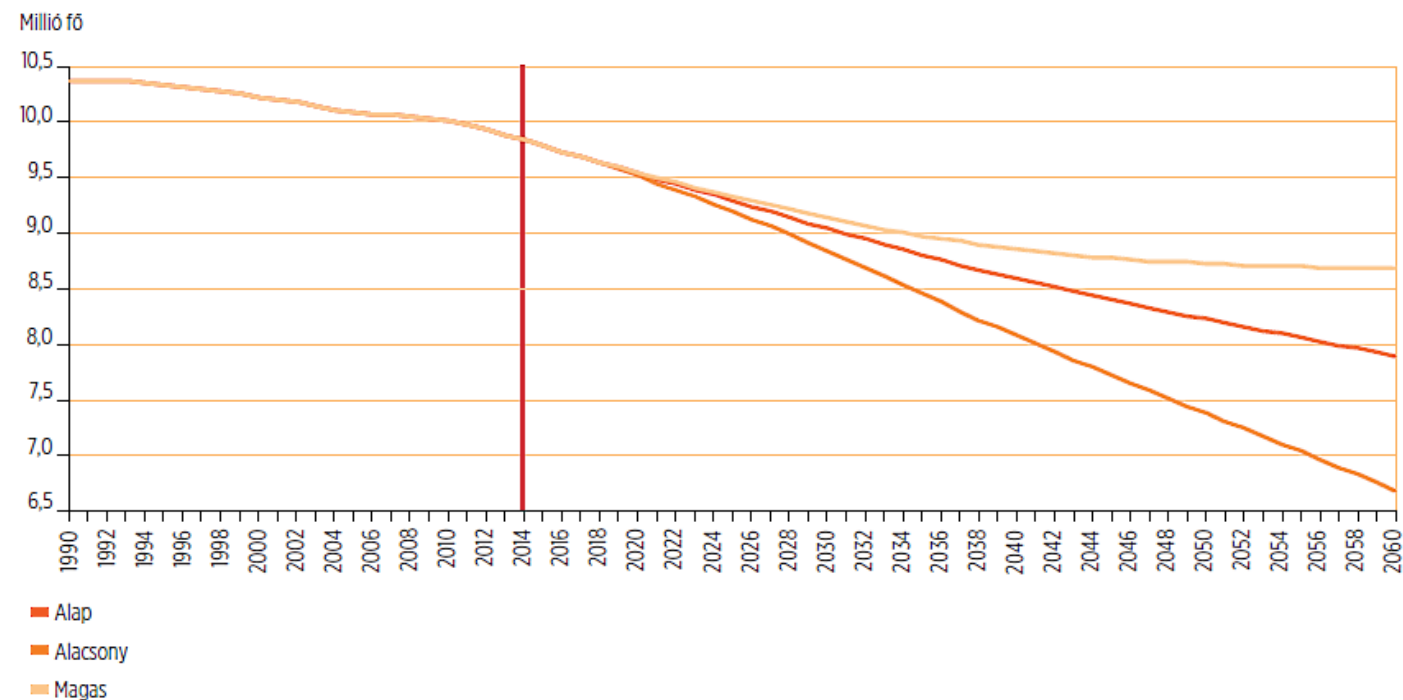
$$\frac{\text{A 40-59 éves korosztályból meghalt férfiak száma}}{\text{40-59 éves férfiak száma}} \times \text{KONSTANS} = \frac{12\,088}{1\,333\,153,5} \times 1\,000 = 9,1$$

Magyarországon 2013-ban a 40-59 éves férfiak korspecifikus halálozási arányszáma ezer főre vetítve 9,1 volt.

1. ábra: A népesség változása 1998-2018 között (százalékban, az adatok forrása: Eurostat)

Ábra: A 2015. évi népesség-előreszámítási eredmények az egyes forgatókönyvek szerint

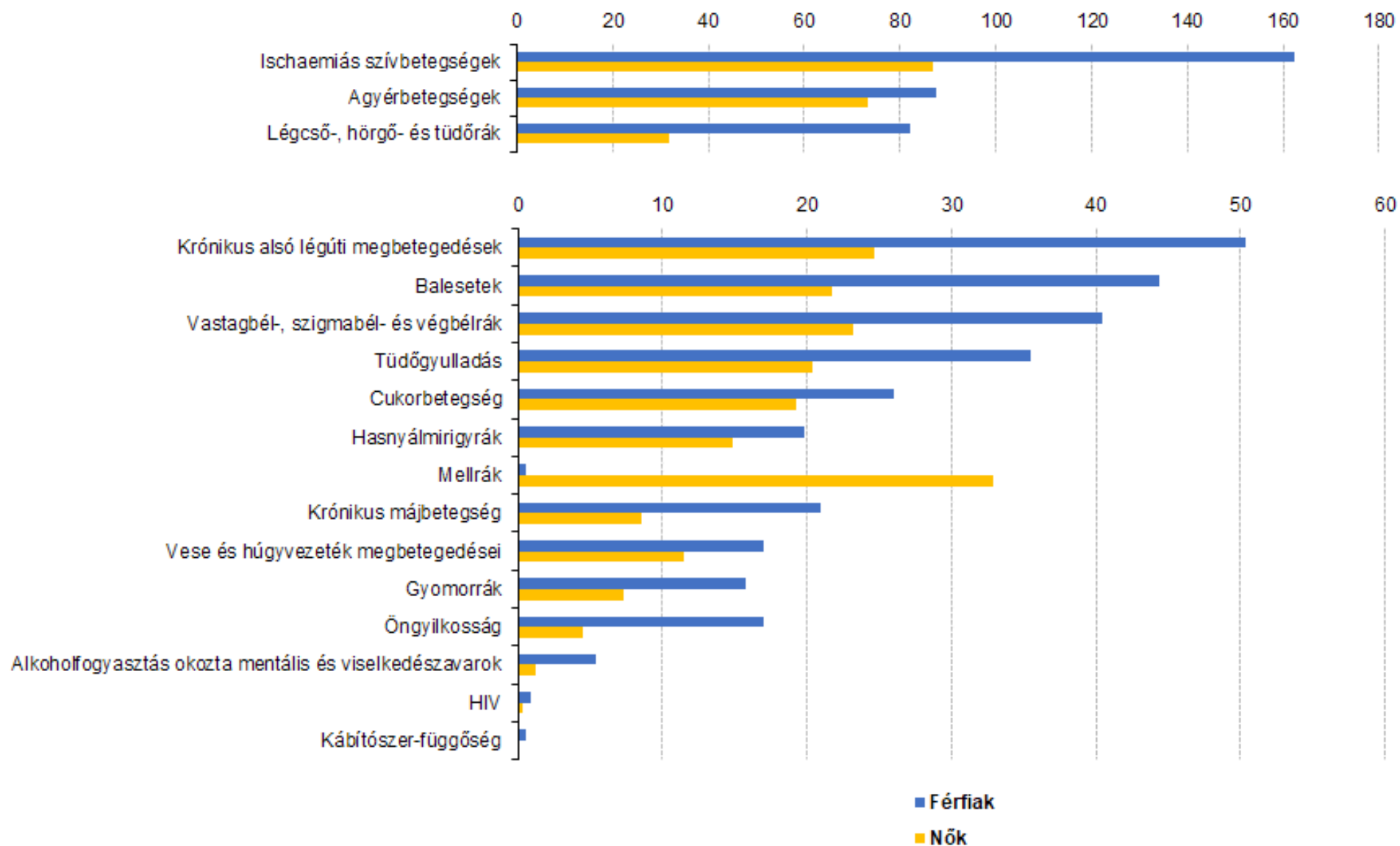

Forrás: Földházi E. (2015): A népesség szerkezete és jövője. In Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): *Demográfiai portré 2015. Jelentés a magyar népesség helyzetéről*. KSH NKI, Budapest: 213–226.

A KSH Népességtudományi Kutatóintézet 2015. évi országos népesség-előreszámításának alapváltozata reálisan elképzelhető jövőként a népességszám lassú csökkenését vetíti előre, kissé emelkedő termékenység, emelkedő várható élettartam és pozitív vándorlási egyenleg együtthatása eredményeként. Ez a forgatókönyv 2060-ra mintegy 7,9 milliós lakossággal számol.

Halálokok – standardizált halálozási arány, EU-28, 2016

(100 000 lakosra)

Várható átlagos élettartam

A születéskor várható átlagos élettartam, amely az **egész népesség mortalitási** tapasztalatait összegzi (általában egy adott évre vonatkozóan).

Egészségesen várható élettartam

Az **egészségesen várható élettartam**, amelynek révén a várható élettartam két részre osztható: az **egészségben** és a **betegségben eltöltött várható élettartamokra**.

Táblázat: A KSH becslése az egészségesen várható élettartamokra a 2006 és 2013 közötti időszakra, évenként

		2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Férfi	születéskor	54,7	55,3	54,7	56,0	56,5	57,3	58,9	59,2
	65 évesen	5,0	5,3	5,7	5,9	5,5	5,9	6,3	6,2
Nő	születéskor	57,5	58,0	58,3	58,7	58,9	58,8	60,2	60,3
	65 évesen	5,6	5,9	6,5	6,1	6,0	5,9	6,3	6,0

A KSH becslései alapján 2013-ban a férfiak születéskori egészségesen várható élettartalma 59,2 év volt, míg a nőké 60,3 év.

Táblázat: Születéskor várható átlagos élettartamok Magyarországon

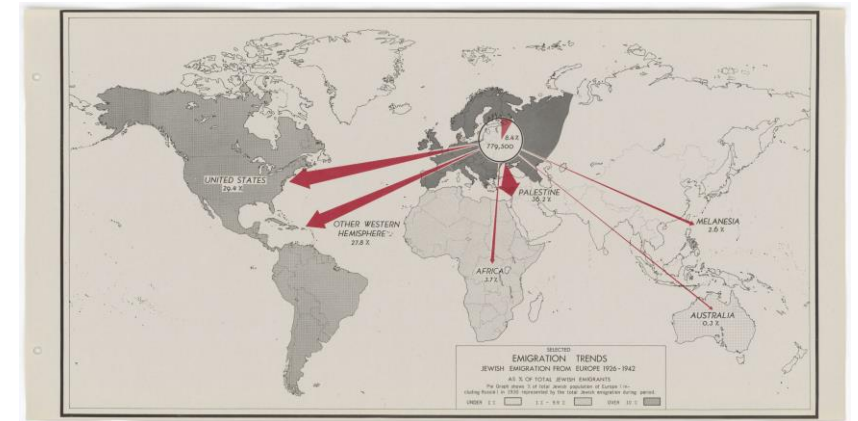
Területi egység	Születéskor várható átlagos élettartam					
	Férfi			Nő		
	1990	2001	2013	1990	2001	2013
Budapest	66,30	69,28	73,94	73,78	76,52	79,39
Pest	63,81	68,68	72,29	73,33	76,54	78,72
Fejér	65,37	68,54	71,52	73,81	76,41	78,25
Komárom-Esztergom	64,21	67,95	70,86	72,52	76,25	78,02
Veszprém	65,62	69,01	72,74	74,95	76,08	79,47
Győr-Moson-Sopron	66,81	69,48	72,36	75,02	78,04	79,42
Vas	66,00	68,84	71,61	73,94	77,12	79,01
Zala	65,77	68,24	72,35	74,56	76,83	80,31
Baranya	65,46	68,20	72,16	72,94	75,63	78,34
Somogy	65,12	67,28	70,80	73,34	75,39	77,73
Tolna	64,85	67,96	71,80	74,23	76,57	78,85
Borsod-Abaúj-Zemplén	63,38	66,59	69,25	72,72	76,10	77,26
Heves	65,18	66,77	72,00	75,16	76,78	78,69
Nógrád	64,76	67,14	70,83	73,88	75,97	78,31
Hajdú-Bihar	65,72	68,04	72,31	73,63	76,63	79,37
Jász-Nagykun-Szolnok	65,60	67,43	70,89	73,24	76,25	78,08
Szabolcs-Szatmár-Bereg	63,34	65,78	71,17	73,25	75,74	78,33
Bács-Kiskun	63,77	67,41	71,73	73,64	76,73	78,23
Békés	65,79	68,84	71,30	74,35	76,60	78,31
Csongrád	65,60	68,68	72,64	73,64	76,56	79,50
Ország összesen	65,13	68,15	72,01	73,71	76,46	78,73

Magyarországon 2013-ban a férfiak születéskor várható átlagos élettartama 73,58 év volt, míg a nőké 78,39. A budapestiek az országos értékeknél kedvezőbb élettartam-kilátásokkal rendelkeznek.

Nemzetközi vándorlás:

A nemzetközi vándorlás országhatárokon átívelő népességmozgást, lakóhely-változtatást jelent. A nemzetközi vándorlás lehet **ideiglenes**, **állandó jellegű** (legalább egy évig tartó) vagy **végleges** is.

- Az **ideiglenes vándorlás** esetében beszélhetünk ingázásról, rövidebb távú külföldi tartózkodásról (például munkavállalás vagy tanulás céljából).
- A **tartósabb vándorlás** tipikus formája a hosszabb távú külföldi munkavállalás, de a külföldön tartózkodás oka lehet családi vagy egyéb ok is.
- A **véglegesnek minősülő nemzetközi vándorlás** esetében beszélhetünk a visszatérés szándéka nélküli kivándorlásról.

Nemzetközi vándorlás:

Külföldön született népesség

A **bevándorlók** és **kivándorlók** vizsgálatakor fontos elkülöníteni, hogy az **állampolgárság** vagy a **születési ország** alapján vizsgáljuk-e számukat, jellemzőiket. Az esetek többségében az állampolgárság és a születési ország ugyanazt a származási országot jelöli, de gyakran találkozhatunk ettől eltérő esetekkel is.

Az országban tartózkodó bevándorlók vizsgálatakor gyakran használt módszer a **külföldön született népesség** számának és arányának meghatározása. A külföldön születettek körében lehetnek **magyar és nem magyar állampolgárok is**. A külföldön születettek számát az adott ország népességszámához viszonyítva megkaphatjuk a külföldön született népesség arányát.

$$\frac{\text{Külföldön született népesség száma}}{\text{A népesség száma}} \times 100 = \frac{383\,236}{9\,937\,628} \times 100 = 3,9$$

A legutóbbi, 2011-es népszámlálás alapján Magyarország lakosságának 3,9 százaléka volt külföldön született személy. A 2001-es népszámláláskor ez az érték 2,7 százalék volt, tehát a két népszámlálás között eltelt tíz évben növekedett a külföldön született népesség aránya.

Nemzetközi vándorlás:

Bevándorlás

Bevándorló az a személy, aki **letelepedési** vagy **hosszú távú tartózkodási** szándékkal érkezik külföldi lakóhelyéről Magyarországra. **Bevándorló magyar állampolgár** az a személy, aki **magyar állampolgársággal rendelkezve** érkezik külföldi lakóhelyéről Magyarországra, függetlenül attól, hogy korábban élt-e itt (tehát visszavándorló) vagy sem.

Az adott évben az országba érkező bevándorlók számának és a népesség évközepi számának ismeretében kiszámítható a **nyers bevándorlási arányszám** (vagy ráta), amely a bevándorlók arányát adja meg.

$$\frac{\text{Bevándorló külföldi állampolgárok száma}}{\text{Évközepi népesség}} \times 1\,000 = \frac{20\,339}{9\,920\,36} \times 1\,000 = 2,05$$

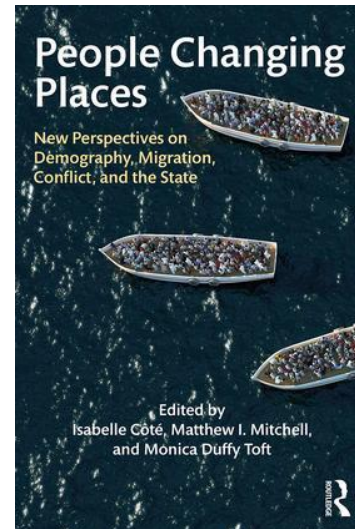
2012-ben Magyarországon a bevándorlók 1000 lakosra vetített aránya 2,05 volt. Európán belül ez az érték meglehetősen alacsonynak számít, az Európai Unióban az Eurostat adatai szerint ehhez ha-sonló vagy ennél alacsonyabb érték csupán néhány volt szocialista országban és Portugáliában tapasztalható.

Nemzetközi vándorlás:

Menekült

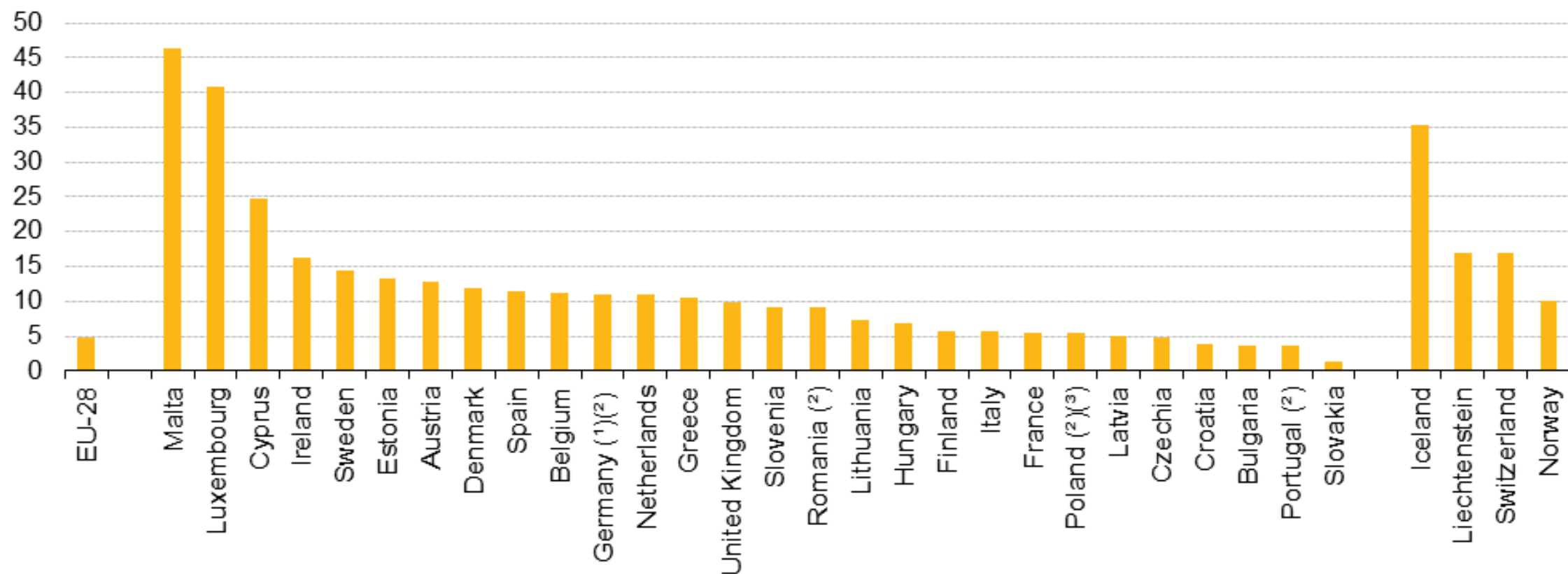
Menekültnek azt a **külföldi állampolgárt** vagy **hontalan személyt** nevezik, aki **vallási, faji, politikai** okokból vagy valamely **nemzetiséghez**, meghatározott **társadalmi csoporthoz** tartozása miatti **üldöztetése** – vagy az üldöztetéstől való megalapozott félelme – miatt hagyta el állampolgárság szerinti országát vagy korábbi lakóhelyét.

Kivételes esetben, mikor **bevándorlók** nagy csoportja kénytelen elhagyni hazáját – **fegyveres konfliktus, polgárháború, etnikai összecsapás** vagy az **emberi jogok durva megsértése miatt** –, az országban tömegesen megjelenő menekültek csoportjai **menedékes státuszt kaphatnak**, melynek időtartamát a mindenkori országgyűlés határozza meg.

Immigrants, 2017

(per 1 000 inhabitants)

⁽¹⁾ Break in series.

⁽²⁾ Estimate.

⁽³⁾ Provisional.

Source: Eurostat (online data codes: migr_imm1ctz and migr_pop1ctz)

Nemzetközi vándorlás:

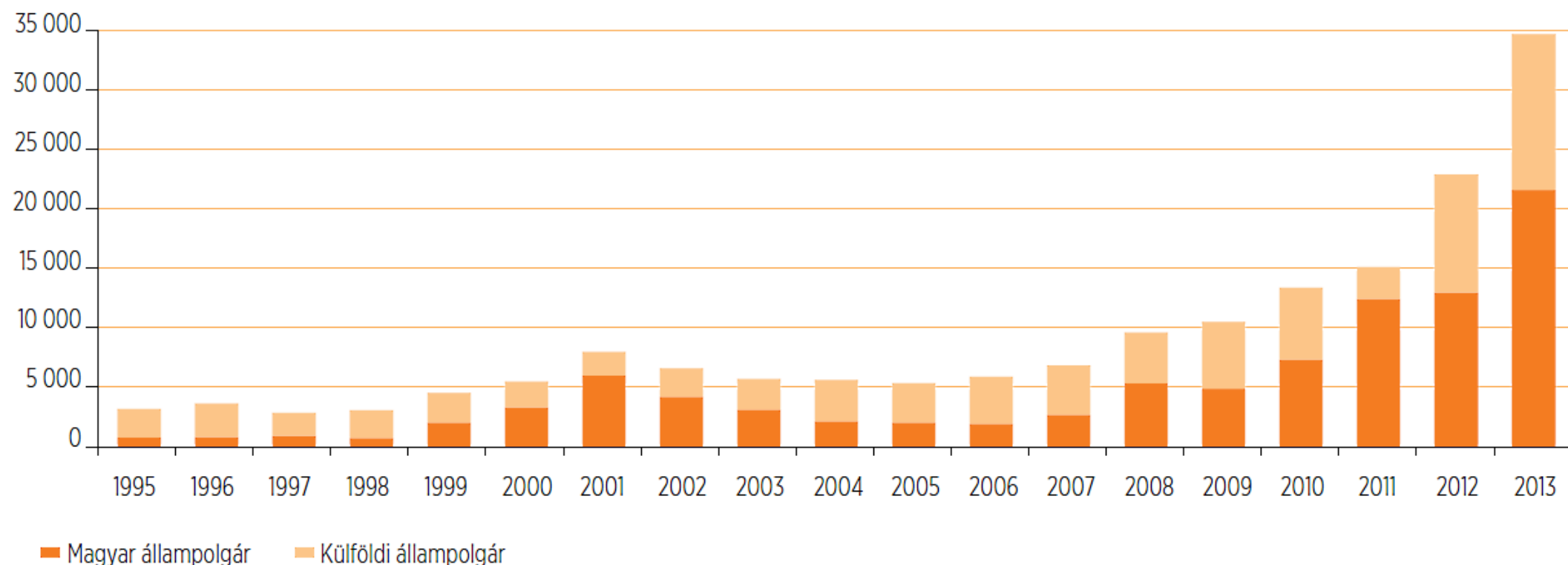
Kivándorlás

Kivándorló külföldi állampolgár az a személy, aki a **visszatérés szándéka nélkül** elhagyja az országot, vagy nem újítja meg lejárt **tartózkodási, letelepedési, bevándorlási** kérelmét.

Kivándorló magyar állampolgároknak azok a személyek számítanak, akik külföldi letelepedés szándékával, a visszatérést nem tervezve (**véglegesen**), vagy a visszatérést tervezve, de tartósan (**ideiglenesen**) hagyják el Magyarországot, és ezt be is jelentik.

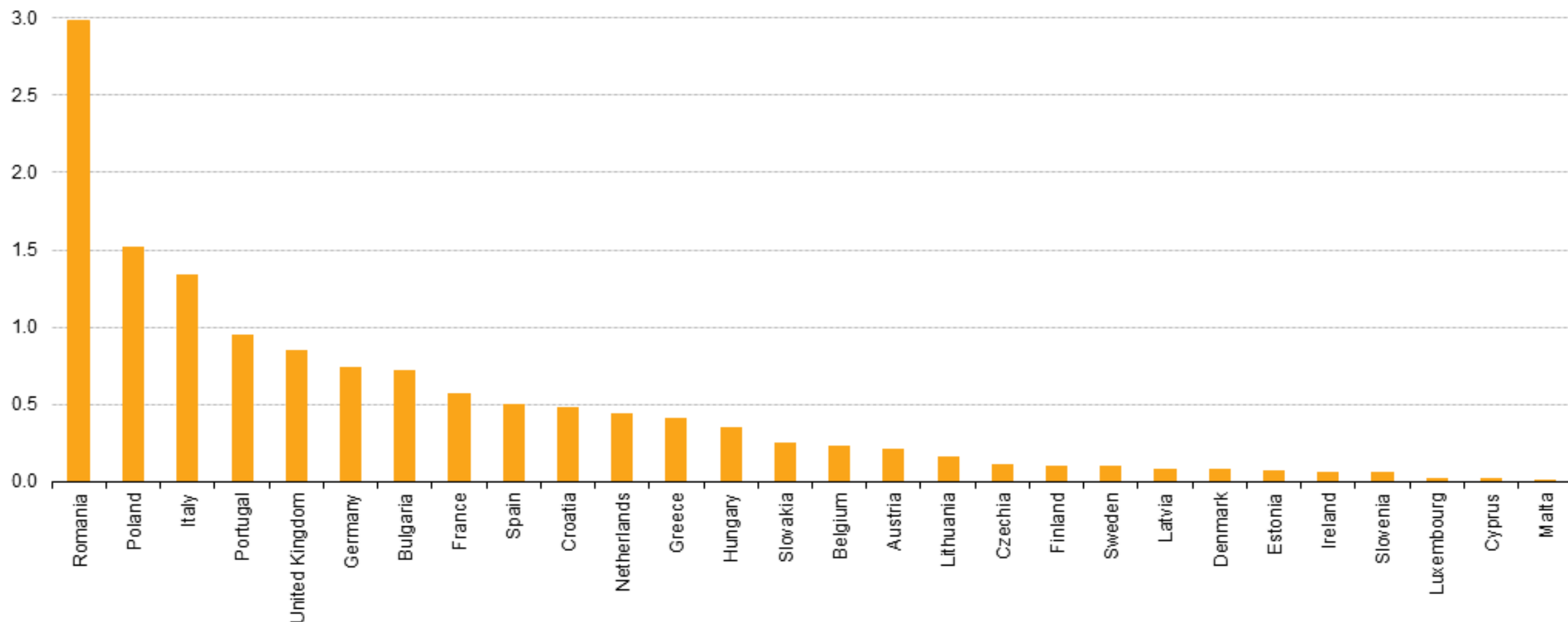
Ábra: Hivatalos statisztikák alapján az adott évben kivándorló magyar és külföldi állampolgárok száma, Magyarország, 1995–2013

2013-ban hivatalosan 21 580 magyar állampolgár vándorolt ki Magyarországról, ez a 2010-es érték mintegy háromszorosa.

Number of EU citizens that are usual residents in the rest of the EU as of 1 January 2018, EU-28

(million)

Note: Detailed data by individual EU citizenship have been provided by neither Cyprus nor Malta nor the United Kingdom.

Only detailed data by individual EU citizenship for the most numerous ones have been provided by Spain.

Source: Eurostat (online data code: migr_pop1ctz)

Belföldi vándorlás:

A **vándorlás** olyan **lakóhely-változtatást** jelöl, amely a **településhatár átlépésével jár**. Magyarországon a lakosságnak a lakóhelyként **bejelentett (állandó)** lakcíme mellett tartózkodási helyként **bejelentett (ideiglenes)** lakcíme is lehet.

A vándorlásokon belül megkülönböztetünk:

- **Állandó (belföldi) vándorlásról** akkor beszélünk, ha az országhatáron belül településhatárt átlépő lakóhely-változtatásra kerül sor: a vándorló lakóhelyét elhagyva, más településen lévő lakást jelöl meg lakóhelyéül.
- **Ideiglenes (belföldi) vándorlás** esetén a vándorló az országhatáron belül, lakóhelyét fenntartva változtat lakást, s új lakását tartózkodási helynek jelöli meg; vagy az egyik tartózkodási helyről egy másik tartózkodási helyre költözik.

2013-ban az összes belföldi vándorlás száma 454 ezer volt. Ebből az állandó vándorlások száma 192 ezer, míg az ideiglenes vándorlásoké 262 ezer fő volt, az ideiglenes visszavándorlókkal együtt.

Belföldi vándorlás:

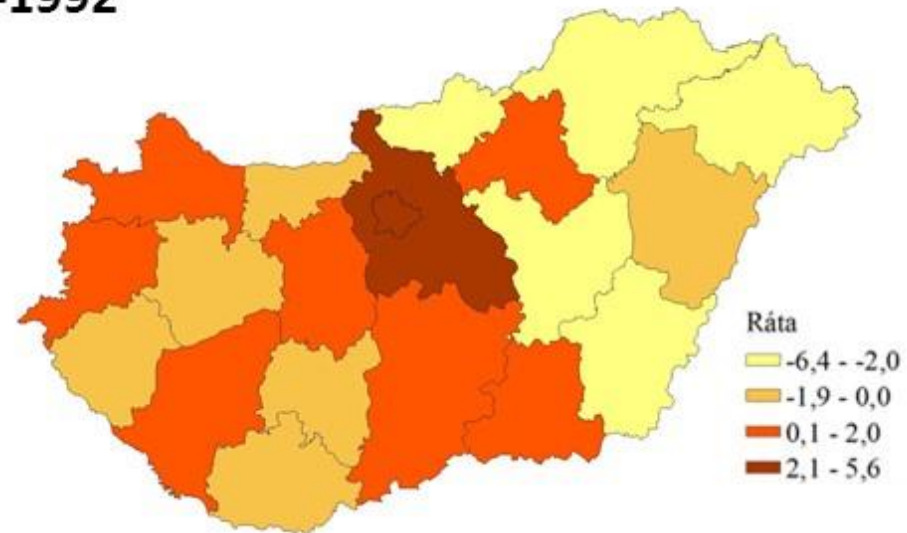
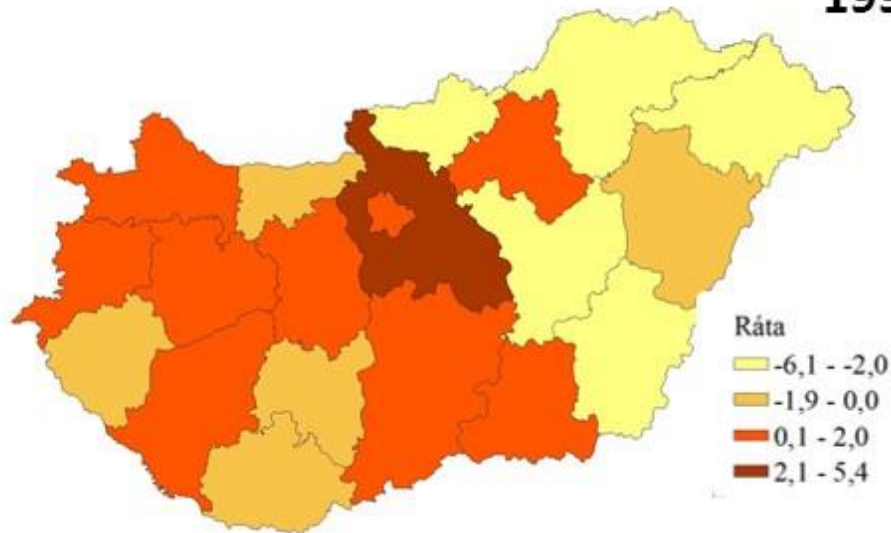
Vándorlási arányszámok, egyenleg

Magyarországon a bejelentkezések és kijelentkezések alapján rendszeresen gyűjtött adatokból lehet kiszámolni az **odavándorlási és elvándorlási arányszámokat**: az odavándorlók, illetve elvándorlók számát a település teljes népességéhez viszonyítjuk, és ezrelékben adjuk meg. Az odavándorlási és elvándorlási arányszám különbsége a **belső vándorlási egyenleg**, amely azt mutatja meg, hogy egy adott település népessége valamely évben hány ezrelékkal nőtt vagy csökkent a belső vándorlás következtében.

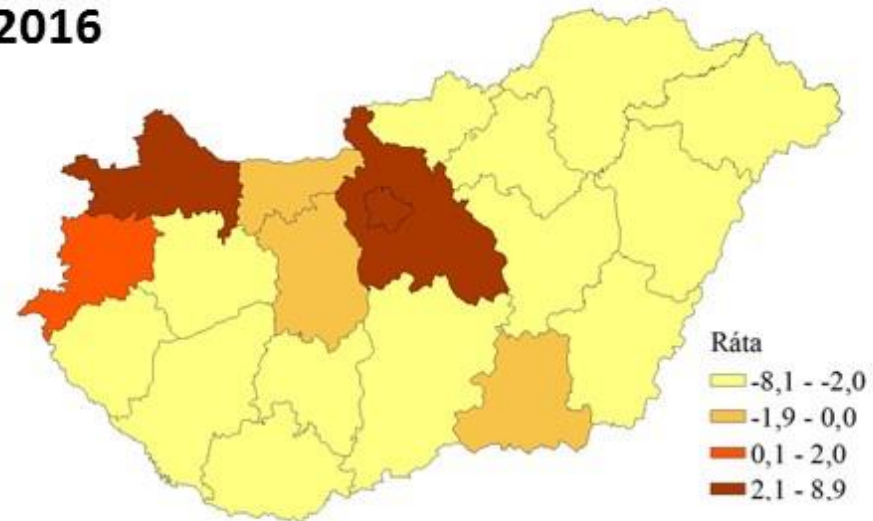
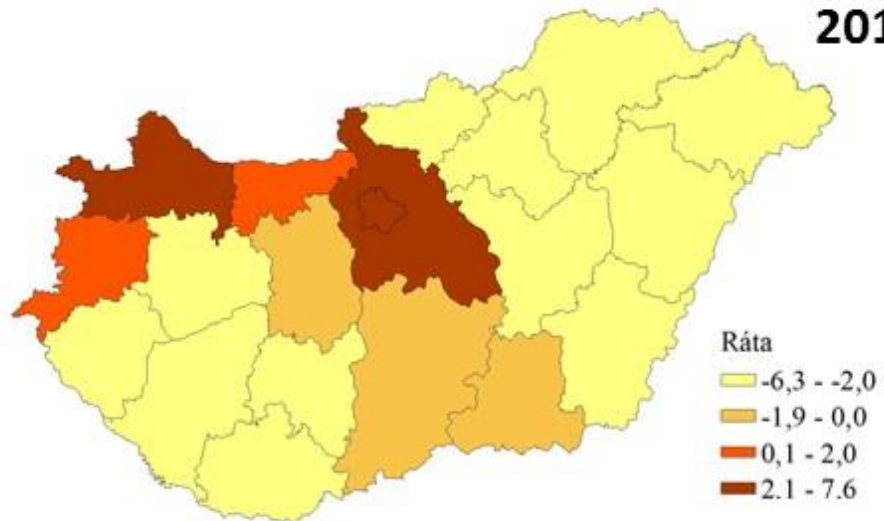
2013-ban Győr-Moson-Sopron megye vándorlási különbözete (vándorlási egyenlege) összesen 3029 fő volt, azaz 6,8 ezrelék. Pozitív vándorlási egyenlege volt még Vas megyének, illetve Budapestnek és Pest megyének.

A 15-44 év közötti népesség 1000 főre jutó nyers vándorlási arányszámai megyéenként, 1990-1992 és 2014-2016

1990-1992

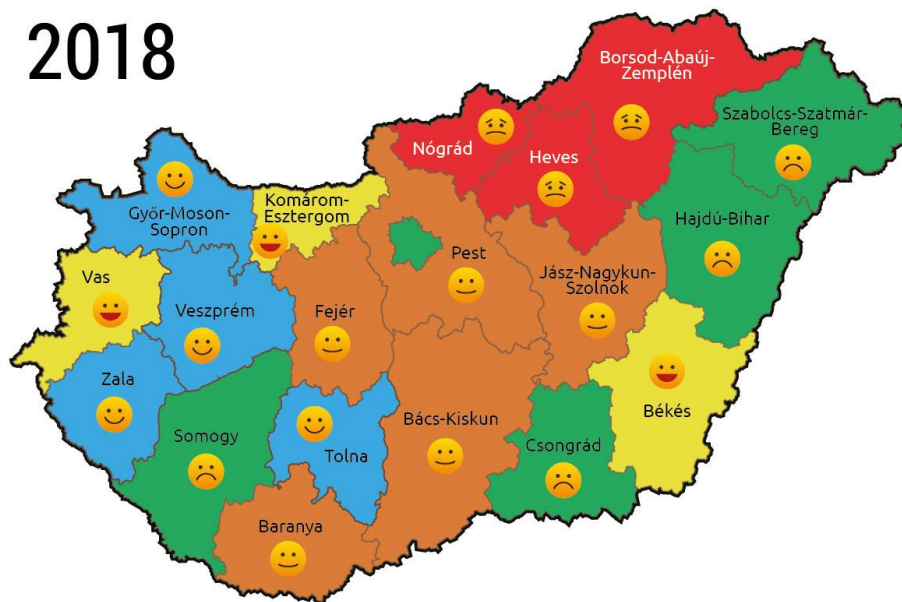
2014-2016

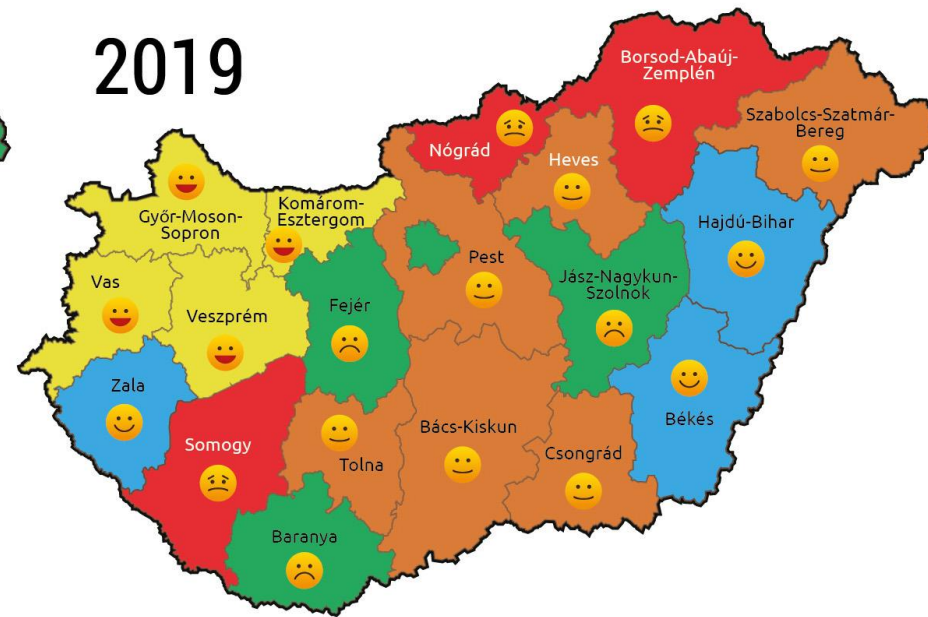
Magyarország Boldogságtérképe megyék szerint

összehasonlítás

2018

2019

BOLDOG

ÁTLAGON FELÜL
BOLDOG

ÁTLAGOSAN
BOLDOG

ÁTLAGON ALUL
BOLDOG

BOLDOGTALAN

N=6770

elte | ppk

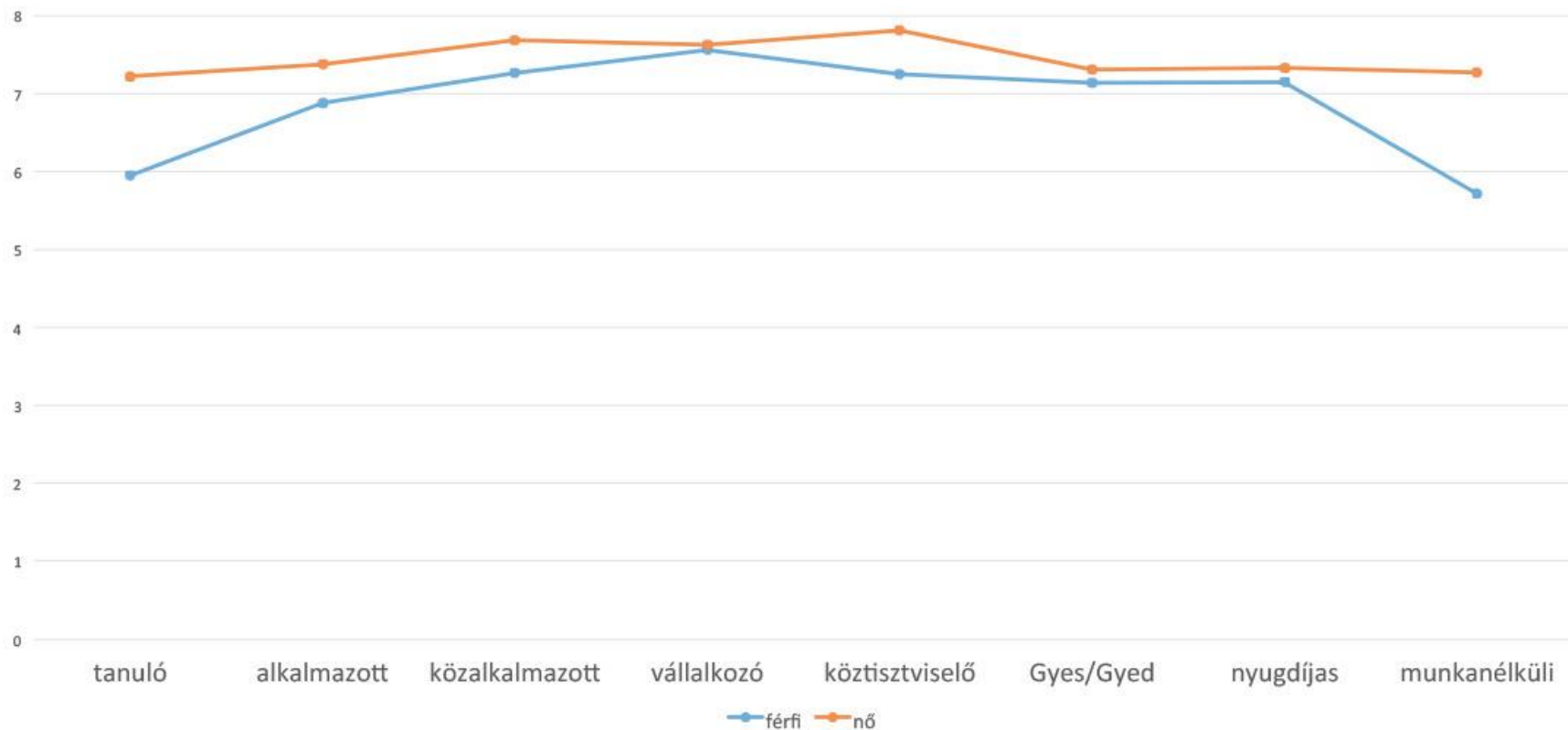
A kutatást az ELTE PPK Pozitív Pszichológiai Kutatócsoportja készítette a Jobb Veled a Világ Alapítvány közreműködésével.
Oláh, A., Vargha, A., Csengődi, M., Bagdi, B. és Diósy, T. (2019)
Copyright

Jobb Veled a Világ
Alapítvány

www.boldogsagora.hu

Boldogság és foglalkozás összefüggése

N=1239 (férfi), N=5531 (nő)

elte | ppk

A kutatást az ELTE PPK Pozitív Pszichológiai Kutatócsoportja készítette
a Jobb Veled a Világ Alapítvány közreműködésével.
Oláh, A., Vargha, A., Csengődi, M., Bagdi, B. és Diósy, T. (2019)
Copyright

Jobb Veled a Világ
Alapítvány

www.boldogsagora.hu

Felhasznált irodalom:

- L. Rédei Márta (2006): *Demográfiai ismeretek*. ELTE Eötvös, Budapest
- Kapitány Balázs (szerk.) (2015): *Demográfiai Fogalomtár*. KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, Budapest.
- Nevoux, M. (2008). *Réponse démographique des populations longévives aux changements climatiques: importance de la variabilité spatio-temporelle et de l'hétérogénéité individuelle* (Doctoral dissertation).

Online források:

- <https://ec.europa.eu/eurostat/>
- <http://www.ksh.hu/>

